

PROTECTIVE + RISK OBSERVATIONS FOR ELIMINATING SEXUAL OFFENSE RECIDIVISM

KAITSE- JA RISKITEGURITE KAARDISTAMINE KORDUVATE SEKSUAALKURITEGUDE ÄRAHOIDMISEKS

Dr James R. Worling, PhD, CPsych

Kasutusjuhend 1.0

2020

Eesmärk

Kaitse- ja riskitegurite kaardistamine korduvate seksuaalkuritegude ärahoidmiseks (PROFESOR – *Protective + Risk Observations For Eliminating Sexual Offense Recidivism*) on mõeldud kaitse- ja riskitegurite tuvastamiseks 12-25aastaste isikute puhul, kelle seksuaalkäitumine on olnud ennast või teisi kahjustav. PROFESORi eesmärk on anda teavet selliste sekkumiste laadi ja intensiivsuse kohta, mis toetavad seksuaal- ja suhtetervist ning hoiavad seega ära korduva kahjustava käitumise.

PROFESOR hõlmab ainult dünaamilisi tegureid – individuaalseid, isikutevahelisi ja keskkonnategureid, mis keskenduvad lapse või noore praegusele toimimisele (viimase 2 kuu jooksul). Seetõttu on PROFESOR kasutatav hoolimata seksuaalselt kahjustava käitumise laadist (st kontaktne vs mittekontaktne, laste väärkohtlemise fotode omamine või levitamine jne) ja hoolimata sellest, millisel määral isik oma käitumist tunnistab (st täielik tunnistamine, vähendamine või kategooriline eitamine). Arvestades, et PROFESOR sisaldab ainult dünaamilisi tegureid, võib seda kasutada ka muutuste mõõtmiseks ravi vältel.

Kasutaja ametialane sobivus

PROFESORi täidavad psühholoogilise abi teenuse osutajad või uurimisasutuse volitatud isikud, kellel on väljaõpe ja kogemus kahjustava seksuaalkäitumisega laste ja noorte hindamise vallas. Arvestades PROFESORi vanusevahemikku (12-25aastased), on samuti oluline, et kasutajad saaksid koolituse seoses laste ja noorte arenguga. Näiteks hea eneseregulatsioon (punkt #11) 14aastaselt erineb oluliselt heast eneseregulatsioonist 24aastaselt. Lapse ja noore vanust tuleb arvestada kõigi PROFESORi 20 teguri kodeerimisreeglite kohaldamisel.

Enne PROFESORi kasutamist kliinilistel, haldus-, kohtuekspertiisi- või teadustöö eesmärkidel peavad kasutajad olema põhjalikult tutvunud nii PROFESORi kodeerimisjuhiste kui ka käesoleva kasutusjuhendiga.

Uued kasutajad peaksid harjutama PROFESORi kodeerimist mitme proovifailiga ning võrdlema ja arutama oma hinnanguid teiste spetsialistidega, kes on läbinud PROFESORi koolituse ning kellel on sellega kogemusi.

PROFESORi täitmine

PROFESOR on struktureeritud kaitse- ja riski tegurite kontrollnimekiri, mille täidab psühholoogilise abi teenuse osutaja või uurimisasutuse volitatud isik pärast igakülgset hindamist: hindamine, mis keskendub lapse või noore praegusele sotsiaalsele, emotsionaalsele, perekondlikule ja seksuaalsele toimimisele. Ideaaljuhul põhinevad PROFESORi hinnangud mitmel teabeallikal, sealhulgas intervjuu(d) lapse või noorega, intervjuu(d) vanemate/hooldajate/tugiisikutega, dokumentide (nt kooli/tööandja, lastekaitse, politsei, varasemate teenusepakujate teated) läbivaatamine ja valitud psühholoogilise abi osutamine.

Iga hinnangu andmiseks on kasutajatel vaja tutvuda PROFESORi kodeerimisjuhistega tervikuna, mitte kasutada lihtsalt kokkuvõtvat kodeerimislehte. Kui ei rakendata kõiki kodeerimisjuhiseid, siis on tõenäoline, et hinnangud on väärad, sest ainult tegurite kirjeldused *ei* anna kodeerimiseks piisavalt üksikasjalikku teavet.

Kui vähegi võimalik ja tehtav, tuleb kasuks, kui paluda last või noort hästi tundval kolleegil ka anda talle PROFESORi põhjal oma sõltumatu hinnang, et otsustada lõpliku hinnangu üle ühises arutelus. Arvestades, et PROFESOR sisaldab ainult dünaamilisi tegureid ja keskendub kahe kuu pikkusele ajavahemikule, on ainult suletud toimikutel põhinev PROFESORi hinnang tõenäoliselt üsna ebatäpne. Seega ei anna arhiivifailidel põhinev retrospektiivne uurimine tavaliselt täpset teavet PROFESORi valiidsuse kohta.

Kodeerimisega seotud kaalutlused

Kodeerimisjuhistes kasutatakse kindlat sõnastust selleks, et hindajad saaksid veenduda teguri selgelt kaitsvas (*Protective*) või selgelt riskantses (*Risk*) iseloomus. Kui tegur ei ole selgelt kaitsev ega selgelt riski tähendav, antakse hinnanguks „neutraalne“ (*Neutral*).

PROFESORi hinnangute puhul tuleb arvestada ajavahemikku „viimase 2 kuu jooksul“. Kui tegur ei ole olnud selgelt kaitsev ega selgelt riski tähendav kogu vaadeldava 2 kuu jooksul, siis hinnatakse seda neutraalsena.

Mõningate laste ja noorte puhul, kes viibivad kontrollitud keskkonnas täiskasvanute järelevalve all, ei pruugi sellel hetkel PROFESORi alusel antud hinnang kajastada nende toimimist vähem piiravas keskkonnas. Vajalikuks võivad osutada kommentaarid erinevuste kohta, mis on eeldatavad, kui järelevalve ja/või välise kontrolli tase muutub.

Kui erinevatest allikatest pärinev teave on märkimisväärselt vastuoluline (nt lapse/noore intervjuu vs psühholoogiline test, lapse/noore intervjuu vs hooldaja intervjuu, valideeritud psühholoogiline test vs valideerimata küsimustik), on oluline kaaluda saadud teabe paikapidavust ja teha selle alusel mõistlik otsus. Kui ainus teabeallikas kõnealuse teguri kohta on küsitava väärtusega, tuleb kasutajatel olla ettevaatlik põhjapanevate hinnangute andmisel selle osas, kas see on kaitsev või tähendab riski.

Tulemused

Riskina hinnatud tegurid tähendavad lapse või noore jaoks selgelt konkreetset sekkumist. Sekkumised võivad hõlmata eri tüüpi ja erineval määral nõustamist ja/või järelevalvet ja/või tuge. Neutraalseks hinnatud tegurid nõuavad siiski ka mõningaid järelmeetmeid, kuna lõppeesmärgiks on, et kõik PROFESORi tegurid oleksid kaitsvad (*Protective*). Samuti on oluline rõhutada, et mõne kaitsva teguri puhul võib osutada vajalikuks kaaluda sekkumist tagamaks, et nad jääksid isiku jaoks kaitsvaks.

Lõplik PROFESORi kategooria on võimalik määrata kodeerimislehe allosas olevate valemite alusel. Lõplikud kategooriad vastavad sekkumise intensiivsuse tasemele (st ravi, järelevalve, tugi). Nagu eespool märgitud, ei ole hinnangud mõeldud tulevase käitumise prognoosimiseks.

PROFESORi kategooriate soovituslik tõlgendus

1. kategooria	2. kategooria	3. kategooria	4. kategooria	5. kategooria
Valdavalt kaitsev	Pigem kaitsev kui risk	Valdavalt tasakaalustatud	Pigem risk kui kaitsev	Valdavalt risk
Väga vähese intensiivsusega sekkumine, mis on suunatud seksuaal- ja suhtetervisele tulevikus (või sekkumise puudumine).	Vähese intensiivsusega sekkumine, mis on suunatud seksuaal- ja suhtetervisele tulevikus.	Mõõduka intensiivsusega sekkumine, mis on suunatud seksuaal- ja suhtetervisele tulevikus.	Kõrge intensiivsusega sekkumine, mis on suunatud seksuaal- ja suhtetervisele tulevikus.	Väga kõrge intensiivsusega sekkumine, mis on suunatud seksuaal- ja suhtetervisele tulevikus.

Kuigi kokkuvõtliku kategooria määramiseks vajalikud arvutused on suhteliselt lihtsad, võib mõnel kasutajal esineda probleeme. Seetõttu on hindamisassistent kättesaadav allalaadimiseks aadressil (www.profesor.ca/scoring assistent/). Hindamisassistenti kasutamiseks laadige fail alla ja valige Excelis „Enable Editing“. Pärast lapse või noore ja hindaja nimede ja kuupäeva sisestamist märkige iga teguri kohta sobivasse veergu (st *Protective*, *Neutral* või *Risk*) „X“. Pange tähele, et lehe ülaosas olevad punases kirjas veateated kaovad, kui täidetud on järgmised kaks tingimust: (i) igale tegurile on sisestatud ainult üks "X" ja ii) kõik tegurid on hinnatud. Pange tähele, et PROFESORi veebisaidil ei salvestata mingit teavet ja tabel kuvatakse ainult teie süsteemis.

Hindamiste ajastamine

PROFESORi abil läbiviidav hindamine annab algetapis nii lapsele või noorele kui ka hindajale aimu selle kohta, mis on sekkumise täpsemad eesmärgid ja milline on üldse soovitusliku sekkumise intensiivsus. Hindamine sekkumise kestel annab lapsele või noorele ja tema hooldamisega seotud isikutele teavet muutuste kohta 20 dünaamilise teguri puhul PROFESORis ning toob välja lapse või noore tugevused ja allesjäänud sekkumisvajadused. Hindamine sekkumise lõppedes toob välja lapse või noore tugevused ja osutab allesjäänud sekkumisvajadustele (st puuduvatele riski- või neutraalsetele teguritele ja/või kaitsvatele teguritele, mis vajavad jätkuvat tuge).

Koolitus

Formaalse PROFESORi koolituse saab läbi viia personaalse töötoa vormis koos arendajaga, interaktiivselt (www.giffrinc.com/profesor/) või tellides (www.giffrinc.com/profesor-demand-training/) veebipõhise koolituse Multihealth Systems'i kaudu. Ametlik koolitus annab kasutajale teavet PROFESORi väljatöötamise kohta ja võimaluse harjutada kodeerimiskriteeriumide rakendamist arvukates juhtuminäidetes.

Piirangud

PROFESORi ei ole seni empiirilisel kontrollitud, kuigi teadustöö selle nimel on käimas. Järeldusi tuleks niisiis pidada spekulatiivseks. Lisaks on oluline rõhutada, et PROFESOR ei ole mõeldud „riskiproгноosimise“ vahendiks. Kuigi teadlased võivad leida, et retsidiivsuse ja PROFESORi lõpliku kategooria hinnangu vahel on seos, on prognoositav väärtus tõenäoliselt parimal juhul vaid mõõdukas, mis on sarnane olemasolevatele „riskiproгноosimise“ vahenditele seksuaalse ja mitteseksuaalse retsidiivsuse osas. Kliinilised ja administratiivsed ning kohtuotsused ei tohiks kunagi põhineda üksnes PROFESORi tulemustel.